

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОКУМЕНТОЗНАВЧОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

УДК 001.83:06.048.6

В.Г. Спрінсян,
Т.Ф. Коляда-Березовська,
Н.Л. Шаргородська

ТЕХНОЛОГІЯ ПАРТНЕРСТВА ТА ЇЇ РОЛЬ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОФІЛЮ

Висвітлюється питання розробки комунікативної стратегії вишів крізь призму позитивного потенціалу технології партнерства, та надається її визначення. Окреслюються перспективні напрямки спільної діяльності ВНЗ і регіональних партнерів для підвищення ефективності документно-інформаційної освіти.

Ключові слова: технологія партнерства, соціальне партнерство документно-інформаційна діяльність, професійно-комунікативна взаємодія.

В нових соціально-економічних умовах все більш відчутним стає інтерес до вивчення професійної діяльності документознавця, її статусу та іміджу, про що свідчить зростання публікацій в спеціальних виданнях, проте специфіка професії вимагає системного дослідження її феномену: місця і ролі у сучасному суспільстві, взаємодії з іншими професіями, відповідності змісту освіти вимогам ринку праці та ін. [1; 54].

Перетворення, що відбуваються в нашій країні, впливають на стан вищої освіти, адже вимоги роботодавців до якості підготовки молодих спеціалістів стають більш жорсткими, тому сьогодні ВНЗ зобов'язані оперативно реагувати на кон'юнктуру ринку праці. В цьому контексті випускаючи кафедри документно-інформаційного профілю, зокрема, кафедра документознавства та інформаційної діяльності гуманітарного факультету Одеського національного політехнічного університету, провідну роль у підготовці висококваліфікованих документознавців

відводить технології партнерства із закладами різних форм власності та підпорядкування.

Розвиток технології партнерства на *національному рівні* свого часу набуло векторного значення завдяки Наказу Президента України «Про розвиток соціального діалогу» (№ 1871/2005 від 29.12.2005) [2], а в кінці 2010 року – схваленому Верховною Радою України Закону «Про соціальний діалог в Україні» [3], що був покликаний визначати правові засади організації та порядку ведення соціального діалогу в Україні з метою вироблення та реалізації державної соціальної і економічної політики, регулювання трудових, соціальних, економічних відносин та забезпечення підвищення рівня та якості життя громадян, соціальної стабільності в суспільстві. Безумовно, що у галузі освіти партнерство як формат соціального діалогу має відповідне значення.

Загалом розвиток соціального партнерства – результат певної соціальної технології, цивілізованої діяльності, скерованої на отримання кожною із сторін взаємовигідних соціально-трудових відносин. Втім, у науковій літературі і практиці соціальне партнерство характеризується неоднозначно й багатоаспектно. Одні розуміють його як специфічний тип суспільних стосунків між соціальними групами, верствами, класами, спільнотами та іншими соціальними структурами; інші – як механізм взаємин між державними органами, представниками трудящих і роботодавцями, треті — як особливий тип соціально-трудових відносин, властивий ринковій економіці, що забезпечує на основі рівноправної співпраці найманих працівників і роботодавців оптимальний баланс і реалізацію їх основних інтересів [4; 220]. Дійсно, кожне із перерахованих розумінь – «специфічний тип стосунків», «механізм взаємин», «особливий тип відносин» – може розглядатися як поаспектна конкретизація змісту поняття. З урахуванням цього вважаємо за доцільне висловити власну позицію щодо даної дефініції.

Під технологією партнерства в галузі освітніх послуг розуміємо *особливий тип професійно-комунікативної взаємодії зацікавлених партнерів, що скерований на максимальне координування інтересів учасників цього процесу, і в такий спосіб – участь їх у реформуванні вищої освіти, зорієнтованої на підготовку конкурентоспроможних фахівців для задоволення потреб ринку праці.*

На сьогодні технологія соціального партнерства позначена позитивним досвідом, як зарубіжних країн, так і України, про що свідчать публікації матеріалів конференцій (зокрема, «Соціальне партнерство у сфері професійно-технічної освіти», м. Львів) [5; 98].

Актуальним залишається питання використання позитивного потенціалу технології партнерства й розробки комунікативної стратегії ВНЗ, що мають в своїх структурах випускаючі кафедри документознавчого, соціокомунікаційного, інформаційно-аналітичного профілів. Тому провідна роль у підвищенні значущості та ефективності інформаційної освіти, на наше переконання, має відводитися саме технології партнерства. Вона має бути стабілізуючим вектором докладання зусиль зацікавлених сторін щодо питання підготовки спеціалістів, фахівців, професіоналів для задоволення потреб сучасного ринка праці. Адже "професіоналізм формується на основі сучасних наукових досягнень та передового досвіду, творчого використання фахових знань, умінь і навичок...; повного використання професійно-творчого кадрового потенціалу органів державної влади та місцевого самоврядування" [6], що і відповідає вимозі *системності*, про що йшлося вище.

Аналіз сучасного стану соціального партнерства на *регіональному рівні* свідчить, що в областях ще не достатньою мірою відпрацьовані ефективні механізми взаємозв'язків між регіональними партнерами, зокрема, органами освіти і науки, труда і соціальної політики, служб зайнятості, об'єднань роботодавців. Партнери мають брати стабільно активну участь у формуванні держзамовлення на підготовку фахівців, проводити спільне вивчення попиту ринка праці на спеціалістів певного профілю, оскільки технологія партнерства в освітянській діяльності ВНЗ чітко зорієнтована на кінцевий результат – реальне працевлаштування випускників за фахом, що має забезпечуватися на основі взаємодії з підприємствами.

Як проміжний підсумок дослідження ефективності технології партнерства можемо констатувати, що оцінюємо її як невід'ємну складову та обов'язкову умову відповідно *ефективного функціонування національної системи вищої освіти* шляхом забезпечення процесу підготовки фахівців реальними зв'язками із соціальними закладами і, передусім, з роботодавцями.

Ефективне партнерство має стати перманентно важливою характеристикою вищої освіти разом із фундаментальністю підготовки, єдністю навчання, науково-дослідної роботи та загальнокультурного розвитку майбутнього фахівця. Сьогодні на кожному підприємстві відчутною є проблема, яка полягає в тому, що для реалізації переваг, пов'язаних з новітніми комп'ютерними технологіями, необхідно

забезпечити міцний зв'язок між персоналом/співробітниками, комп'ютерними системами та організаційною структурою підприємства. Саме для цього необхідний контроль з боку професіонала-документознавця – інфопрацівника [7; 161].

Підсумки проведеного аналізу дозволяють акцентувати увагу на тому, що актуальними напрямками спільної діяльності партнерів на всіх рівнях є:

- ✓ сприяння підвищенню якості підготовки спеціалістів і ефективності системи вищої освіти, її орієнтація на потреби ринка праці;
- ✓ стабільна підтримка розвитку системи професійної орієнтації та психологічної підтримки молоді, а відтак – зменшення рівня безробіття серед молодих спеціалістів;
- ✓ розробка механізму стимулювання роботодавців, що працевлаштовують випускників, здійснюють заходи щодо їхнього закріплення на робочих місцях.

На регіональному рівні технологія партнерства в сфері вищої інформаційної освіти забезпечуватиме можливість:

- ✓ передбачати у договорах зобов'язання щодо здійснення спільних заходів з підготовки професіональних кадрів;
- ✓ розширення науково-методичної підтримки документознавчої освіти шляхом замовлення певних досліджень і розробок соціокомунікативний методик;
- ✓ забезпечити симетричну відповідність обсягів підготовки фахівців-документознавців реальній потребі регіонального ринку праці шляхом участі у формуванні відповідного держзамовлення.

Спільна діяльність ВНЗ з регіональними партнерами, безпосередньо, з документно-інформаційними інституціями, підприємствами, органами труда і соціальної політики, службами зайнятості, об'єднанням роботодавців, зокрема, бібліотечно-інформаційними центрами та архівними установами, – може здійснюватися за такими напрямками:

- ✓ залучення кваліфікованих працівників підприємств-партнерів до здійснення навчального процесу (приміром, проведення майстер-класів),
- ✓ надання партнерами-закладами/підприємствами місць для проходження виробничої/переддипломної практики студентами ВНЗ,
- ✓ участь керівників/представників підприємств-партнерів у проведенні підсумкової атестації випускників ВНЗ,

- ✓ надання підприємствами-партнерами педагогічним працівникам можливості знайомитися з новими технологіями, а також періодично проходити стажування,
- ✓ сприяння працевлаштуванню випускників ВНЗ, забезпеченню їхньої адаптації й закріпленню на робочих місцях,
- ✓ оцінювання якості професійної підготовки фахівців,
- ✓ здійснення систематичного обміну інформацією стосовно стану і проблем за змістом питань між партнерами.

У механізмі застосування технології партнерства в освітянській діяльності ВНЗ на всіх рівнях, в тому числі і на регіональному, основним є встановлення взаємовідносин між працедавцем і майбутнім випускником-спеціалістом. Тому на практиці це регулюється відповідними договорами/угодами.

Для забезпечення власної конкурентоспроможності в умовах соціального партнерства випускаючі кафедри ВНЗ повинні застосовувати маркетинговий підхід, завдяки якому

- шляхом дослідження з'ясовується конкретна потреба у фаховій підготовці;
- плануються й розробляються форми й методи навчання,
- визначається для місцевих умов оптимальна стратегія розвитку,
- налагоджуються й підтримуються зв'язки з підприємствами-партнерами.

Таким чином, підвищення значущості та ефективності інформаційної освіти завдяки використанню технології партнерства ВНЗ з документно-інформаційними інституціями, такими, як бібліотечно-культурні центри та архівні установи, підприємства, служби зайнятості, об'єднання роботодавців – відносно нова форма соціального партнерства, яка сприяє зближенню освітньої теорії й практики, інтеграції в єдине ціле усіх рівнів освіти.

Список використаних джерел

1. Спрінсян, В.Г. Особливості сучасної підготовки фахівців з документаційного менеджменту у вищих навчальних закладах України [Текст] / В.Г. Спрінсян // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2014. – № 2. – С.53-60.
2. Про розвиток соціального діалогу : Указ Президента України від 29.12.2005 р. за № 1871 // Офіц. вісник України.– 2005.– № 52. – Ст. 3271.

3. Про соціальний діалог в Україні : Закон України від 23.12.2010 р. № 2862-VI // Офіц. вісник України. – 2011. – №3. – Ст. 168.
4. Арсентьєва, О.С. Щодо співвідношення понять «соціальний діалог» і «соціальне партнерство» в умовах реформування трудового права України / О.С. Арсентьєва // Актуальні питання теорії та права: зб. наук. пр. – 2009. - №15. – С. 219-228.
5. Щербак, Л. Роль социального партнёрства в сфере профессионально-технического образования [Текст] / Л. Щербак // Справочник кадровика.– 2008.– № 8 (74).– С. 98-107.
6. Шаргородська, Н.Л. Професіоналізм посадових осіб місцевого самоврядування як передумова ефективного виконання завдань та повноважень місцевого самоврядування // Економіка і управління: виклики та перспективи: Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. – Ч.І. – Дніпропетровськ: ФОП Дробязко, 2014. – С. 265-269.
7. Коляда-Березовська, Т.Ф. Культура-інформація-освіта: партнерство вишів та бібліотечно-інформаційних центрів [Текст] / Т.Ф. Коляда-Березовська // Аркадія.– 2016.– № 1(46).– С.160-165.

Освещается вопрос разработки коммуникативной стратегии вузов сквозь призму положительного потенциала технологии партнерства и предлагается ее определение. Намечены перспективные направления совместной деятельности вуза и региональных партнеров для повышения эффективности информационного образования.

Ключевые слова: *технология партнерства, социальное партнерство, документно-информационная деятельность, профессионально-коммуникативное взаимодействие.*

We are talking about the problem of the development of communication strategies for higher education institutions in the light of the positive potential of technological partnership. The authors give the definition and promising directions of joint activities of the university with the regional partner to improve the efficiency of information education.

Keywords: *technology partnership, social partnership, document-information activities, professional and communicative interaction.*